

De 'lokale' geografie van Rolf Weijburg

Weijburgs etsen roepen een onbedwingbare reislust op – niet voor niets sierden ze jarenlang de reisbrochures van Djoser. Ooit begonnen aan een studie sociale geografie, met een grote liefde voor landkaarten en reizen, toont Rolf Weijburg in zijn bijzondere beeldtaal 'waar gebeurde reisverhalen' vol lokale geografie.

Al zo'n veertig jaar maakt Rolf Weijburg etsen. Veel van zijn werk toont reis-impressies van stad en land, fauna en flora, mensen en hun bezigheden. Ze roepen een onbedwingbare reislust op. Je wilt die spectaculaire zonsopgang, dat uitzicht

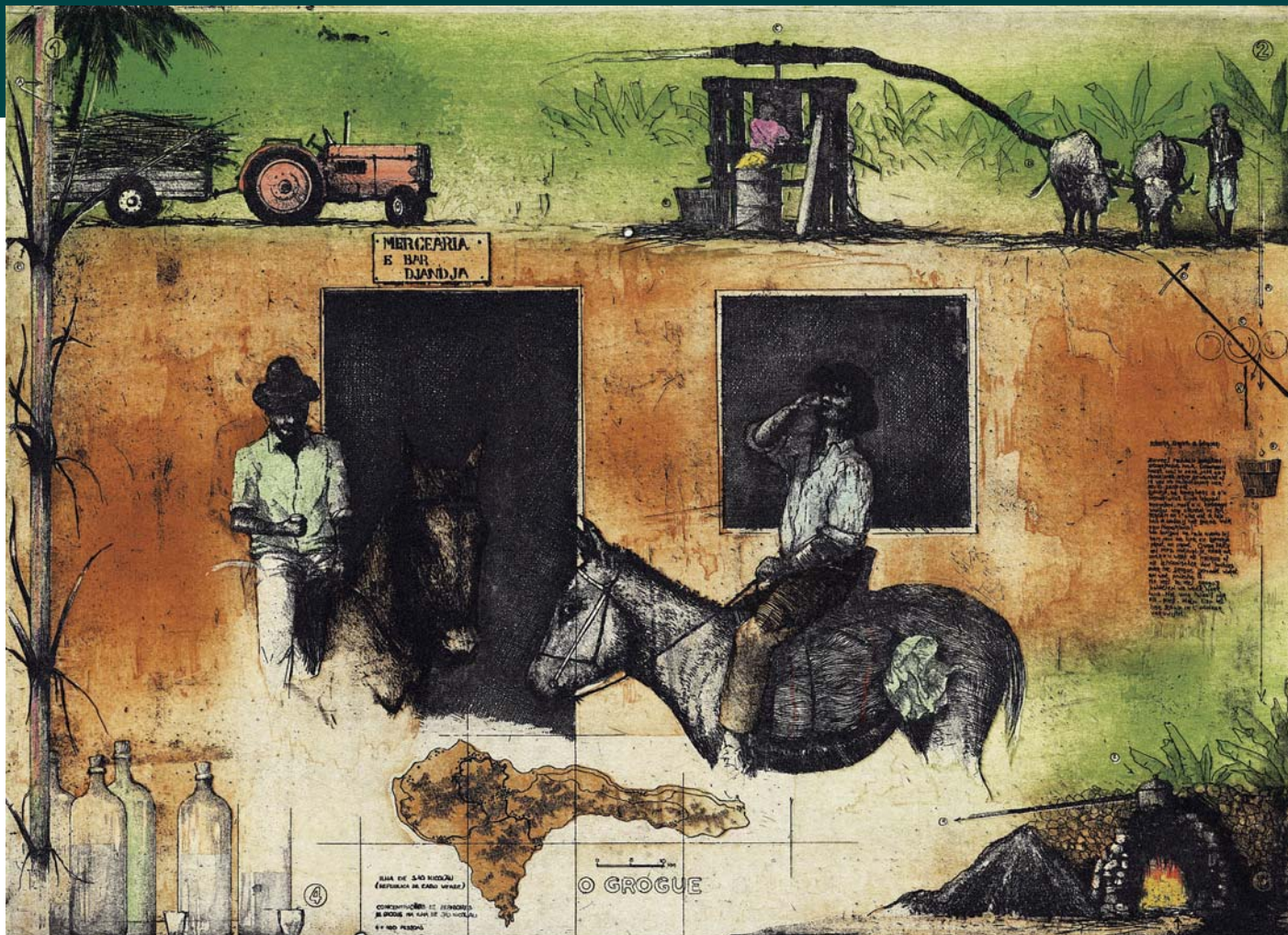
vanaf het plateau óók zien. Je wilt mee met dat bootje of die groepstaxi; en je wilt in Djerba logeren in dat huis met die prachtige tegelvloer! Weijburgs werk nodigt uit 'strange people and faraway places' te ontmoeten. Voor reisorganisatie Djoser is Weijburgs

vermogen reislust op te wekken ongetwijfeld een belangrijke reden geweest om hem jarenlang in te schakelen als illustrator van reisbrochures.

Waar gebeurd

De etsen van Rolf Weijburg zijn rijk aan details. Onder zijn handen ontstaan onmiskenbaar ijsvogeltjes, parelhoenders, kameleons, baobabbomen en bloeiende bougainvilles. Jongens in Muscat (Oman) *dragen* die blauwgeborduurde mutsjes; dat huis in Horta, op het Azoren-eiland Faial, met lichtgroen stucwerk *staat* er ook. En je hoeft niet te twijfelen aan de (op dat moment) topografische correctheid van het plattegrondje

O Grogue (São Nicolão, Kaap Verdië, 1992)

van Hadiboh op Socotra (Golf van Aden, Yemen). Precisie en hang naar echtheid vormen belangrijke elementen van Weijburgs werk. Wanneer hij op het idee komt de ets van een Malagasy apenfamilie (maki's) te vervolmaken met de staart van de maki-knuffel van zijn dochter, tekent hij dus ook het wasmerkje! Weijburgs reisimpressies zijn geen fictie. Hij tracht nadrukkelijk de werkelijkheid te benaderen met zijn eigen

beeldtaal, om – wat hij noemt – waar gebeurde reisverhalen te tonen.

Collages

Weijburgs etsen hebben vaak een centraal geplaatst thema: een straatje met balkons, een kuststrook, lemen huizen. Daaromheen brengt hij dikwijls andere, lokale elementen aan, zoals bouwtekeningen, een palmboom of minaret, inheemse dieren, bloemen,

gemeentewapens, een tegelrand, een stukje tekst. En daarmee ontstaan vernuftige collages. Ook verweeft Weijburg, liefhebber van cartografie (kader), kaarten in de afbeelding. Zo kom je een toepasselijk stukje bus- of treintraject tegen, een stadsplattegrond, landkaartjes of constructies van hoogtelijnen. Heel wat etsen bieden spannende perspectiefwisselingen, die het beeldthema vanuit verschillende gezichtshoeken belichten. De

Coming home (Tristan da Cunha, 2010)

titel van Weijburgs *Tien Gezichten van de Teide*, Tenerife lijkt weggelopen uit het werk van Tsukioka Yoshitoshi, de 19e-eeuwse Japanse houtblokkunstenaar die de prentserie *Honderd aspecten van de Maan* maakte. Weijburg verkent de Pico del Teide-vulkaan vanuit uiteenlopende standpunten, aan de hand van bijvoorbeeld hoogtelijnen, vanaf het land en de zee.

Air Djenne

Rolf Weijburg is een geofend waarnemer, die heel creatief aandacht vraagt voor opvallende, lokale elementen. Dus kiest hij er *niet* voor een veel gefotografeerde West-Afrikaanse Peulh-vrouw op de markt af te beelden in vol ornaat, met prachtige kleding en handelswaar. Nee, hij zoomt in op haar oor, met die spectaculaire gouden versierselen, de rijkdom, de bankrekening die zij als het ware met zich meedraagt (pag. 38). Het etsje van een meisje op St. Lucia dat als bescherming tegen de regen met een bananenblad boven haar hoofd loopt, is nog zo'n voltreffer.

Ook het oproepen van sfeer gaat Weijburg bijzonder goed af. Zo kun je de heimweeblijheid meevoelen van de mannen die per boot terugkeren naar hun omineus bewolkte Tristan da Cunha. Soms vertoont Weijburgs werk zelfs de hand van een ziener. Zo lijkt wel alsof hij *mijn* Sahel-herinneringen van zo'n tien jaar eerder verbeeld heeft in *Dwars door de Sahara*, gezien door de voorruit van een auto. Mijn collega Tempelman en ik zaten op de gehavende voorbank van een stokoude Peugeot-taxi (met de weidse be-

Rolf Weijburg

In 1970 besloot Rolf Weijburg sociale geografie te gaan studeren in Utrecht, ingegeven door een grote belangstelling voor de wijde wereld en landkaarten. Ondanks het plezier dat het vak Cartografie hem verschaftte, was de studie geen succes. Na een jaar koos hij voor de Kunstacademie, waarbij hij zich gaandeweg ging bezighouden met de etstechniek. Het bleek een keuze die hem de gelegenheid bood een ander groot verlangen te vervullen: reizen. Het bracht hem via bijvoorbeeld Libanon, Jordanië en Yemen naar Oost-Afrika. Een tweede grote Afrika-reis voerde langs de Canarische eilanden, door West-Afrika, tot de eilandrepubliek São Tomé en Príncipe. Daarna volgden avonturen door de Sahara, mogelijk via een handeltje in tweedehands auto's bestemd voor de verkoop in onder andere Benin. De indrukken van deze 'autoreizen' resulteerden in *Voyage au Sahara* (Parijs, Flammarion, 1984), met teksten van zijn vrouw Catherine. In 1985 verscheen de Nederlandse versie als *Dwars door de Sahara*.

In een groot reis- en etsproject over de eilanden rondom Afrika bereisde hij de Canarische en de Kaapverdische eilanden, St. Helena en Tristan da Cunha, Reunion, de Comoren, Mauritius, Zanzibar, de Seychellen, Socotra en vele, vele kleinere.

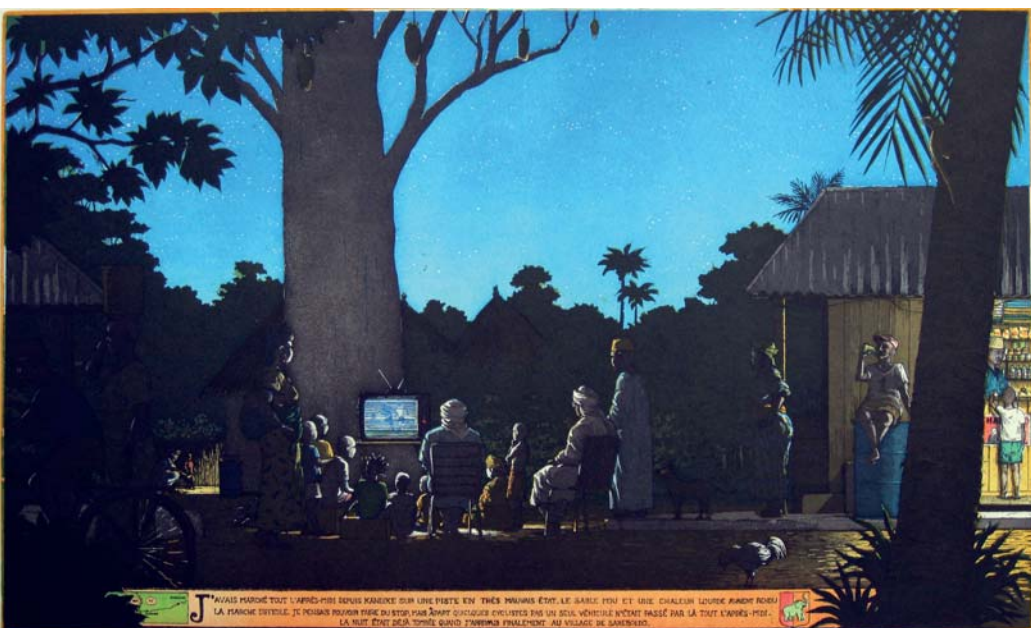

Het project leverde meer dan 90 kleuretsen op en *l'Afrique Périphérique – Een Atlas van de Eilanden rond Afrika* (Amsterdam, Galerie Petit, 2000) met reisverhalen en alle etsen.

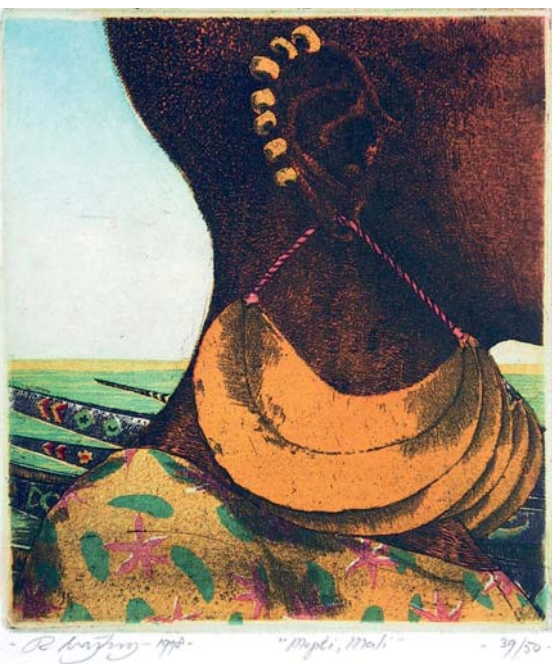
Inmiddels was Weijburg aan nieuwe series kleuretsen begonnen, *Local Beauties* over vrouwen van de wereld, en *Home (away from home)* over huizen, behuizingen en woonomgevingen, over thuis en thuis zijn. Momenteel werkt Weijburg aan *De Kleinste Landen van de Wereld*.

Weijburg maakte ook het kaartmateriaal voor *Verleden van Nederland, Geschiedenis van Nederland vanaf de Prehistorie* (Mak, Bank, Van Es et al., Amsterdam, Atlas-Contact, 2009), en de VPRO-documentaireseries *In Europa* (2007-2009) en *O'Hanlon's Helden* (2011-2012).

Home: Sareboido, Guinée (2010)

Mopti (Mali, 1998)

naming 'Air Djenne') heen en weer hobbelen op de wasbordweg tussen Mopti en Djenne (Mali), waarbij het laterietstof van de weg naar binnen wolkte via de gaten in de chassisbodem.

'Verweggistan' speelt in Weijburgs werk een belangrijke rol. Voorlopig zal dat wel zo blijven, want zijn reislust is nog lang niet uitgewoed. En veel van zijn indrukken en ervaringen zal hij kwijt kunnen in zijn lopende serie over *De Kleinste Landen van de Wereld*, met etsen van Vaticaanstad, Monaco en Liechtenstein, en ook verder weg gelegen

bestemmingen als Barbados, St. Kitts & Nevis, en de Federated States of Micronesia.

Nieuwe uitdrukkingvormen

In een gemeenschappelijke tentoonstelling van Nederlandse grafici vallen 'Weijburgen' onmiddellijk op. Denk je. Tot je constateert dat een werk toch nét weer anders is. Neem de ets van het Kaapverdische eiland São Nicolão (pag. 36). Het heeft economisch-geografische trekken; het toont de waardeketen van de vervaardiging van lokale sterke drank (*grogue*): de suikerrietproductie, de traditionele suikermolen en de stokerij, tot aan de consumptie in het lokale café. En het kost geen enkele moeite je daarbij voor te stellen dat die ene man dronken van zijn paard gaat vallen! Heel anders is de ets van een familie in een dorpje in Guinée, die 's avonds in de buitenlucht zit te kijken naar een voetbalwedstrijd op tv. De gloed van het tv-scherm verlicht de gezichten van de kijkers. Het is zowel een typerend als aandoenlijk beeld van de aanstormende modernisering. En, ook treffend, de beeldkwaliteit van de analoge tv is beroerd en herinnert aan onze vroege jaren 60.

Rolf Weijburg doet alsmaar nieuwe inspiratie op en vindt, met behoud van zijn beeldtaal, steeds nieuwe uitdrukkingvormen. Zijn werk verandert, net als de wereld. Wat blijft, is zijn 'lokale geografie' van uiteenlopende deeltjes van de wereld. •

Meer informatie: www.weijburg.nl en Agenda (pag. 46).